

Eva Kantůrková

TATI!

dauphin

EVA KANTŮRKOVÁ
TATI!

Láskyplný příběh v dialogu

Dauphin
2010

© Eva Kantůrková, 2010
© Dauphin, 2010
Foto © Jan Horáček, 2010
Design © Radka Konvičková, 2010
ISBN 978-80-7272-234-1
ISBN 978-80-7272-261-7 PDF
ISBN 978-80-7272-262-4 Epub

1.

„Zjistila jsem, že nemáš samostatnou kapitolu v žádném slovníku. Všude tě uvádějí jen jako mého otce. To není spravedlivé.“

„Není. Ale mě to moc netrápí. Tobě na slovnících záleží?“

„To mě jen tak napadlo, prolistovat slovníky.“

„Nevěřím. Nějaký důvod jsi mít musela. Ty nikdy neděláš nic bez důvodu.“

„Někdy ano.“

„Ale bezdůvodně bys o slovnících nemluvila.“

„To ne.“

„Budu hádat. Pátráš po tom, odkud a od koho pocházíš?“

„Proč myslíš?“

„Proč by ses zajímala o svého tatínka!“

„Možná. Vlastně ano.“

„Po čem pátráš? Chceš si opravit zkreslené informace o svém zploditeli?“

„To je hezké slovo: zploditel. Ty se tak cítíš?“

„Při čtyřech dětech!“

„Zplozených se třemi ženami.“

„To není dobrý začátek rozmluvy.“

„Co ti vadí?“

„Nebudeme se hádat! Slib mi, že se nebudeme hádat.“

„To se uvidí.“

„Jako vždycky! Nesmlouvavě neurčitá. Taktika

sporu s otevřeným koncem. Aby se nepoznalo, kdo vyhrává.“

„Nechci vyhrávat. Chci si povídat.“

„Slib mi, že nebudeš únavná.“

„Nebudu.“

„A naléhavá.“

„To neslibuju.“

„A útočná.“

„Nebudu.“

„Dobře. Tak mi řekni, proč jsi nešla hledat do matrik? Výběr hesel do slovníků je příliš subjektivní. Znelíbíš se, a ze seznamu vypadneš.“

„Nechci se dobrat úředního popisu našeho rodu. A nejsem si jistá, kam až popis dosahuje. Tak nanejvýš do čtvrté generace. A taky kdoví, koho bych objevila.“

„Nejsme tak úplně plebejští. Můj otec se dopídil až jedné praprapraprababičky. Byla to židovka ze slavné rodiny. Uchýlili se do střední Evropy, když Isabela Kastilská začala Španělsko čistit od lidí nekřesťanských vyznání. Musela být odvážná, když se vdala do pokřtěné rodiny. Prý díky ní jsme nadaní.“

„Kdo to povídal?“

„Moje maminka.“

„Dík, babi! Kvalitní kořeny vždycky potěší. Moje otázka je ale subtilnější. A dost osobní.“

„Divil bych se, kdyby ses ptala jinak.“

„Tenkrát, když jsem se rozhodla, že se rozvedu, nějak mi před tebou uklouzlo, že to mám po tobě. Po otci proslaveném rozvodu.“

„Byly jen tři. A jen dva z mé viny.“

„A ty ses na drzou dceru usmál...“

„Nepovažuji tě za drzou dceru. Přílehavější výraz by byl, že jsi rázná.“

„...usmál ses tím svým napůl bolestným a napůl chápatým úsměvem sirotka...“

„Takhle mě vidíš?“

„...a velice laskavým hlasem muže znalého všechny strasti světa jsi mi opáčil, že i ty jsi musel sklouknout k manželským úletům po někom zdědit.“

„To jsem řekl? Zbaběle jsem svoje hříchy svedl na předky?“

„Ano.“

„Tak jestli má laskavá chápatost dobře rozumí, má rázná dcera se svou subtilní otázkou ptá, po kom jsem na ženské.“

„Tos vyjádřil tak jasně, jak já bych se neodvážila. A velice děkuji! Zbavil jsi mě rozpaků optat se rovnou.“

„Moje odpověď bude zcela nesubtilní. A prověřená úsudkem širší i užší rodiny.“

„Rodinu do toho nepleť. Ptám se tebe.“

„Důkazy mám jen z doslechu. Vlastně z drbů. Podle kterých mám onen neklid, na který se ptáš, onu permanentní rozjitřenost pohlavím, po svojí mamince. Po *tvouj* babičce. Takže jsem ti v té první reakci odpověděl správně. Dědičná vazba tu je přímá.“

„Nepovídej! Ta pěkná paní z velkého obrazu v salónu, ta, která se mi v tváři trochu podobá, ona

mýtická postava naší společné rodiny, byla na pány?“

„To vykládaly mé tetky. Mstily se mojí mamince za to, že se o mě musely postarat.“

„Ty si to o babičce nemyslíš?“

„Nechce se mi o matce mluvit neuctivě.“

„Co je na tom neuctivého?“

„Ona mě milovala, víš? Podle ní jsem si vytvořil představu, jak nejvíc lze milovat.“

„Dobře. Nebudeme babičku znesvěcovat. Ale povídej! Jak to bylo s portrétem v salónu? Byl to kvalitní obraz. Vynikl by i v galerii. Ty víš, kdo tvou maminku maloval?“

„Nevím. Možná někdo slavný. Možná potulný malíř. Obraz nebyl podepsaný. A tvá matka tvrdila, že není dokončený. Našel jsem ho pohozený ve sklepě bývalého mamincina domu. Když jsem se domáhal věcí po rodičích. Pak putoval se mnou, než se znovu ztratil.“

„Tvá poslední žena ho zašantročila. Nebo prodala.“

„Asi ano.“

„Povídej mi o babičce. Bylo ti dvanáct, když umřela?“

„Ano.“

„Co si pamatuješ?“

„Krásně voněla. Nebyl to parfém, ta vůně byla lehounká. Spíš nějaké dobré přírodní toaletní mýdlo.“

„Proto nesnášíš silné voňavky?“

„Možná. Taky se parádivě oblékala.“

„Nosila nabírané rukávy? Honzík? Mohutné sukně? Hluboké výstřihy vyplněné těžkými náhrdelníky? Rozčepýřená péra na kloboučcích? Závojíček přes obličej?“

„To byla běžná móda. Nezapomeň, ještě doznívala secese. Ornamenty. Nakadeřené vlasy. Vlasy jako svatozář. Vysoké nákrčníky. Maminka měla dost peněz i na výstřelky, byla i dost odvážná, aby oblékla něco komického. Boa z peří.“

„Pozoroval jsi ji?“

„Mě to nezajímalo, byl jsem kluk. Mě rozčilovalo, že se obléká příliš dlouho. Než na sebe všechny ty vrstvy nasoukala, spodničku, šněrovačku, punčochy a teprve pak sukni. A blůzu a kabátek. A zapnout všechny knoflíky, upevnit háčky, zavázat tkaničky.“

„Tys směl babičku vidět ve šněrovačce? A bez punčoch?“

„A taky v bavlněné noční košili. Když otec umřel, spávali jsme spolu v jedné posteli.“

„Znal jsi její dech? Její tělesné teplo?“

„Ano. Nic přede mnou netajila. Pleskala se po bříšku a říkala, *odsud jsi vzešel, sem se vracíš*. A celého mě schovala.“

„Tak o tohle jsi mě ošidil! Proč sis nevybíral ženy podle svojí maminky?“

„Člověk jedná, a neví. A tvá matka nebyla až tak studená.“

„Povídej o babičce.“

„Když mě objímala, byla celá měkká. Připadala

mi veliká. Mocná. Moje skrýš. Říkala, *tak, šel do boudičky, ať ho zahřeju.*“

„Ona ti onikala?“

„Když byla dojatá. Nebo rozzlobená. A byla krásná.“

„Jak jinak.“

„Zbožňovala černý samet. A na něm barevné výšivky. Hodně barevné. Na živůtku, na rukávech. Tetky ji pomlouvaly, že se oblékala jako cikánka. Taky mívala velké stříbrné přezky na střevících.“

„Na obraze byla oblečená do střízlivé blůzy. A v malém výstřihu měla jednoduchý granátový šperk. A vlasy měla sčesané z čela.“

„To byl vkus tatínkův. Magistrátní úředník si nemohl dovolit výstřelky. Obraz dal namalovat pro salón, kam zval hosty. Tatínek ctil zvyklosti, pořádal menší slavnosti o vánočním Hodu božím, o Velikonočním pondělí a v den svých narozenin. Hostil svoje nejbližší nadřízené a svoje kolegy.“

„Ale dovolil si mít ženu o patnáct let mladší!“

„Ano. To byl skvělý výstřelek! Nejsem si jist, že jsme mu za něj dost vděční.“

„Tatínkův paradox!“

„Nebyl úplně zdravý a původně se nechtěl ženit.“

„Až narazil na babičku.“

„To bych řekl dneska. Tenkrát jsem o nich takhle nepřemýšlel. Tatínek mi představoval spořádanost, maminka laskavost a veselí.“

„A nemusel ses s obrazem vyrovnat, než sis jej taky pověsil do salónu?“

„Nic jiného mi po tvé babičce nezůstalo. Kromě onoho nehmatného dědictví, které zkoumáš.“

„S ironií ještě počkej. Povídej. Co si o ní ještě pamatuješ?“

„Miloval jsem, když mi onikala. *Milánku, budu ho muset zpráskat. Nebo si myslí, že mu mám odpustit? Přinesl mi bič ze stáje. Cože? On neví, kde bič visí?* Hubovala mě, a přitom mě objímala. Jindy mě těšila. *Přece by neplakal. A taky. Ničeho se nebál. Dokud budu živa, nikdo mu neublíží.*“

„Bránila tě?“

„Jak lvice. Okamžitě vycenila zuby, ukázala drápy. Někdy i proti otci. Uznával ji, stačilo, aby hlasitě promluvila, a hned se stáhl. Nebo proti katechetovi. Byl to zlostný stařík, všichni se ho báli, a ona si za ním došlápla do školy. Nepřela se, nic nevyvracela, jen předváděla nejmedovější úsměvy. A přinesla vzteklounovi finanční příspěvek na nákup katechismů.“

„Má chytrá babička!“

„Hlavně mě chránila před velkými kluky ze dvora.“

„Váš dům měl dvůr?“

„Byl to velký dům, měšťanský palác o dvou patrech, jednom slavnostním schodišti a dvou postranních vchodech. Měl tři obytná křídla. Čelní vedlo do náměstí, dvě boční dozadu ke stájím. Budovy uzavíraly velký dvůr. Dům maminka koupila za svoje věno a mohla o něm rozhodovat. Pronajímala byty i chudým lidem a jejich děti, bůhvíproč, jsou zlobivé. Taky děti koňáků byli parádní raubíři.“

„A princátko se neumělo prát.“

„Možná by i umělo, ale nesmělo.“

„A maminka své princátko stejně neubráníla.“

„Umřela tři roky po mém otci.“

„A tetky se zmocnily majetku a tebe strčily do internátu k dominikánům.“

„Jak tohle víš tak přesně?“

„Od tvojí první ženy. Mojí matky. Jednu z tetek jsem dokonce znala. Moje maminka ji nazývala pija-
vicí. Byla vychrtlá a měla zlé oči.“

„Tak to byla tetička Betyna. Tetička Barča byla naopak boдрá a tlustá.“

„Byly to tatínkovy sestry?“

„Sestřenice. Požádaly soud o svěřenectví.“

„Spíš než o sirotka požádaly o jeho majetek.“

„Nějaký majetek tam byl. Ten dům na Koňském trhu. Tak se jmenovalo dnešní Václavské náměstí. Už dávno nestojí, na jeho místě postavili obrovité kance-
lářské budovy. Dál asi maminčina koňská spřežení, kočár, zavedené povoznictví. Nábytek. Na něm si zakládal tatínek, dědil se už ve třetí generaci. Možná i peníze. Tatínkovy stříbrné hodinky. Měl čtvery, na řetízku, s víčkem. Maminčiny šperky. Měla hodně šperků, drahých, zlatých se vzácnými kameny. Když měl tatínek náladu žertovat, přivítal maminku ve dve-
řích salónu, á, vánoční stromeček přišel. A maminka radostně zacinkala náramky.“

„Kde k ní přišel?“

„To je neuctivě položená otázka.“

„Jen netvrď, že není výstižná.“

„Na ples v Pardubicích. Dokud byl tatínek svobodný, rád objížděl vyhlášené plesy.“

„Takže nebyl tak stroze patriarchálně utažený.“

„Moc o tom nevím. V měšťanských rodinách se o intimnostech rodičů s dětmi nemluví. Víím, že to byl mamčin první ples.“

„Na kterém se předváděly čerstvé nevěsty.“

„Dál víím, že maminka pocházela z podnikatelské rodiny. Pardubický dědeček si vydělával povoznictvím. A že si přinesla z domova lásku ke koním. Součástí jejího věna byl i pár valachů a tvrdohlavá dívka si proti manželově vůli prosadila v Praze podobnou firmu, jakou znala z domova. Odmítla manželův honosný byt na Vinohradech, koupila starší palác s velkou zahradou a na jejím místě dala postavit stáje. Vpadla do pražského patriarchálního důstojenství jako dravý plebejský element. Ten silnější a výkonnější. Přikoupila koně. Najala kočí. Tiskla dokonce reklamu v novinách. Tatínek byl sice vysokým úředníkem už v třetí generaci, ale jeho plat se nerovnal ani třetině toho, co vynášel mamčin podnik.“

„A protože se stala bohatou pražskou městkou, vychovávala synáčka jako princátka a noblesně vedený sirotek se pak s tetkami o majetek nehrdlil.“

„Sirotčí soud tetky jmenoval správkyněmi svěřeneckého fondu. Jiné příbuzné jsem neměl. Jejich povinností bylo hradit sirotkův pobyt v klášterním internátu a všechna jeho vydání. A sirotkovi nebylo u dominikánů nejhůř. Bylo mu určitě líp, než kdyby

žil u některé z nich. Internát byl dost dobrý i pro šlechtické synky, měl kvalitní školu, učilo na ní několik skutečně vzdělaných profesorů, klášter měl vynikající knihovnu. Dominikáni si potrpěli na dobré jídlo a pro své studenty měli i letní sídlo. Sirotek získal i hodně kamarádů.“

„A stejně jsi od nich prospíchal. Tak tak jsi stihl udělat maturitu.“

„Jak tohle víš?“

„Ty a moje matka jste po sobě zanechávali různá znamení. Tedy kromě mě. Mnou jste se odhalili nejvíc.“

„To ano.“

„Našla jsem v matčině pozůstalosti starou fotografii, momentku od pouličního fotografa. Jdete po chodníku, za vámi a vedle vás lidi, a nejbližší obchod má nápis HRAČKY.“

„To je vzácná fotografie.“

„Podle data na jejím rubu jsem si o vás a o sobě spočítala příslušné časové údaje. Matka datum jako zvlášť důležité umístila do středu červeného srdíčka.“

„Myslel jsem, že se ztratila. Aspoň tvá matka to tvrdila. Měli jsme dvě. Jednu pro nás a jednu pro její matku.“

„Bylo ti devatenáct, když jsem se narodila.“

„Bylo mi dvacet. A na fotografii, o které mluvíš, ještě nejsi. Je z července. Ty ses narodila až za rok v květnu.“

„Dobře. Mému tatínkovi bylo dvacet, když jsem

se narodila. Ale i tak jsi podle tehdejších zákonů nebyl plnoletý. A počal jsi mě v devatenácti! Nebylo to na tehdejší tvé i obecné poměry moc brzy? Na fotografii vypadáš víc jako student, neseš si knihu v podpaží.“

„Pospíchala tvoje matka. Byla starší o dva roky.“

„Neuhýbej! Řekni! Vyvolali jste skandál? Neplnoletý sirotek z koleje dominikánů otcem! Co o tom soudili tví vzdělání profesori?“

„O mě nešlo. To tvá matka si připadala jako hrdinka.“

„Že vymanila sirotek od mnichů?“

„Tvá matka milovala vzpoury. Tohle byla její nejmíň už pátá. A zdaleka ne největší. Největší a osudová asi byla ta, když se odmítla hospodyňsky vzdělávat na dívčím lyceu a zapsala se na grafickou školu. Její matka ze zhrouceného přání mít proškolenou kvalitní nevěstu pro nějakého boháče žalem téměř umřela.“

„Babička ale byla pyšná, že matka maluje. Zvala své přítelkyně na její výstavy.“

„Pyšnila se dcerou, protože se prosadila.“

„A to se jí s tebou nepodařilo.“

„Pokud jde o mě, nebyl jsem ani středem jejího vzpouzení, ani jeho důvodem. Byl jsem jen jeho součástí. Protože vzpourám, jak známo, nestačí být jen individuálními. Mají tím větší průraznost, čím víc lidí zasáhnou. Tvá maminka si hledala vlastní zařazení.“

„Prosím bez obecností.“

„Vzpouzela se matce, rodině, svému prostředí.“

My dva, tedy já po jejím boku a ty v jejím bříšku, jsme byli nástrojem protestu. Pyšně si nás vydobyla. Mě na dominikánech a na tetkách, tebe na mně.“

„Nechceš tím říct, že tě znásilnila.“

„Ne. Vášeň byla oboustranná.“

„Mou matku zatím nechme. Ty líčíš události jinak, ona je líčí jinak. Snadno bychom v rozhovoru zabloudili. Ale ty povídej! Čím jsi ji okouzlit! Napůl bolestným úsměvem? Smutkem pohledu pod těžkými víčky? Štíhlým tělem? Lehkou chůzí? Proč si tě vybrala? Mladíčka o dva roky mladšího, a mezi všemi těmi přitažlivými mládenci, kteří kolem ní vířili.“

„Tak moc přitažlivých mládenců se kolem ní nevyskytovalo. Spíš bych řekl, že je odstrašovala. Byla vybíravá a nosila hlavu vysoko. To mladíkům v jejím prostředí neimponovalo.“

„Na fotografii si ji vedeš po pravé ruce, a ano, máš pravdu, to ještě nebyla těhotná. Otěhotní až za dva měsíce. To by vysvětlovalo, že se od sebe dost lišíte. Ty máš výraz člověka, který se rozhoduje. Možná váhá. Kniha v podpaží druhé ruky je výmluvná. Něco důležitého vyrovnává. Kdežto ona! Má odhodlaná maminka! Klobouk koketně do čela, tajemný pohled vzhůru, bradička bojovně vystrčená. Vedla si ona tebe, ne ty ji!“

„Poslyš! Je tohle vhodné téma pro rozhovor dcery s otcem?“

„*Dospělé* dcery s otcem. Dcery, která už stihla dát se rozvést a znovu se vdát.“

„Ale stále zůstávám tvým otcem.“

„A na co jiného tak podstatného se mám zeptat, když chci zjistit, od koho pocházím?“

„Jsem plachý. To bys měla vědět.“

„Přede mnou se nemusíš stydět. A mám právo vědět, jaká láska mě zplodila.“

„Dozvíš se jen můj pohled. A nemohu v tobě posilovat...“

„Copak?“

„...vzájemné ženské animozity.“

„Nemyslím, že na tom ještě záleží.“

„Dobře. Povídejme si, plachý tatínku, o těch dalších ženách. Tihly ony k tobě nebo ty k nim?“

„Ptáš se, jako by jich byly zástupy.“

„A nebyly?“

„Dítě! Ženy tvoří větší polovinu lidstva. Je těžké se s nimi nepotkat. A vztahy to mohou být různé.“

„Prosím, jen žádné průpovídky. Z té více než poloviny lidstva ses potkal jen s těmi, s kterými ses potkal.“

„Taky nejsi moc vynalézavá ve slovních vazbách.“

„Ale dobře. Nejdřív vztahy rozčleníme. Na ty, kdys byl zamilovaný. Na ty, kdy jsi byl polapený. Na ty, kdy jsi neuspěl. Na ty, které neznamenal nic pro tebe. Na ty, které neznamenal nic pro partnerku. Pak na vztahy služebné a poloslužebné.“

„Nerozumím.“

„Nemyslím lásku za peníze. To tys jistě neměl zapotřebí. Ale například tě milovaly všechny tvoje sekretářky.“

„Všechny ne. Připisuješ mi víc zásluh, než mám.“

„Ano. Jednu jsi vyhodil. Zdědil jsi ji po svém předchůdci. Byla moc stará.“

„Byla stará a nevykonná. Kdyby byla schopnější, nevyhodil bych ji. Ale proč bych se měl celý den dívat na hloupou a nadto starou a ošklivou ženskou? To uznal i předseda odborů.“

„A proto sis už provždycky dal při výběru záležet.“

Aby jim bylo pod třicet. A ani to nemusely být krásavice. Jen aby byly ochotné a přívětivé.“

„Taky pracovité a spolehlivé.“

„Jednu jsem potkala. Přihlásila se ke mně o přestávce v divadle. Rozzářila se. Doslova zářila, že se o tobě může rozprávět. *Dcera! Vy jste jeho dcera! Já bych vás poznala, i kdybych vás neznala. Jste mu tak podobná! Vaše rovné čelo! Pohled očí! Široká ústa a pevná brada!* Pověsila se na mě a objednala ke kávě ještě skleničku vína, jen abych ji neodehnala.“

„A co vykládala?“

„Nic intimního. Jak jsi miloval ranní kávu. Jak jsi natáhl nos za její vůni už ve dveřích a jak ona hlídala čas, aby dala hrníček na podnos přesně v devět hodin. Jak jsi vyžadoval dokonale uklizený stůl. Jak pěkně jsi měl upravené nehty. A jak sis zakládal na přepychových botách. Nesměly vrzat a musely mít dokonale hranatý tvar.“

„To mohla být Zendulka. Ta měla smysl pro nepodstatnosti. Hrnek s kafem přesně v devět. Nutila mě, abych chodil včas! Provzdychala by celé dopoledne, kdybychom se já a můj hrnek nesetkali v čase, který určila. A kdyby můj odpolední drink nemohla donést přesně ve čtyři. Bavilo se tím celé okolí. Hle, záhada ženy, kterou šéf poslouchá. A nejen, že se na mě věšela oddanými pohledy, byla taky neuvěřitelně nepořádná. Pořád něco hledala. Tužku. Blok. Rukopis. Adresář. Telefonní seznam. Botu. Punčochu.“

„Tati!“

„Ona se v práci přezouvala. Na ulici nosila desetcentimetrové podpatky, v redakci plátěné střevíce. Punčochy si sundávala, aby je ušetřila. Tenkrát byly najlonky vzácné.“

„Ona před tebou mluvila o svých punčochách?“

„Ne. Leccos jsem se domyslel.“

„Domyslel? Promiň, ty nejsi typ šéfa, který se cokoli domýšlí o svých sekretářkách.“

„O sekretářkách, se kterými jsi celý den, prostě nejde něco nevědět. Tahle Zendulka měla dvě děti. Každé s jiným otcem. Váhal jsem, než jsem ji přijal.“

„Ovšem. Sekretářka nesmí mít osobní potíže.“

„Zendulka nikdy neměla potíže. Ani osobní, ani jiné. A ani se mnou. Zendulce se nedalo nevyhovět. I v nejprekérnějších situacích, například když popletla termíny mých schůzek, stačilo, aby se podívala svýma psíma očima. Na psí oči nejde zařvat. Jen něco zamumláš, nanejvýš práskneš dveřmi, a zařizuješ si věci sám.“

„Tak dalece tě ovládala?“

„Byla poddajná jak hustá pěna. Stále se všude lepí kolem tebe a stále ji musíš rozhrnovat. Topíš se v ní, a je ti příjemně. Těch knih, co mi nakoupila! Těch kravat! Těch různých službiček, které si šéf nemůže zařídit sám! Byla nepostradatelná. I oba její muži ji milovali. Spořádaně platili každý na své dítě. Byli to dva vytáhlí kluci, a platili jí na ně tolik, že celý plat mohla utrácet za parádu. To byl možná důvod, proč s nimi nežila.“

„To ses taky domyslel?“

„Znal jsem je podle hlasů. Když se někdy stalo, že jsem vzal telefon.“

„Tys někdy zvedl sekretářčin telefon? I doma jsi volával, tak sakra, půjde už někdo konečně k tomu telefonu!“

„Každý hlas byl jiný. Bručavý dobromyslný baryton se nestyděl rovnou zeptat, jestli je Zendulka přítomná. A švelivý hlásek, vyvolávající představu uctivého úřednického předklonu, se pokaždé nejdřív omluvil, ó, prosím, doufám, že nevyrušuji. Typ, který neví, že přemírou zdvořilosti obtěžuje.“

„Vytvořil sis k nim vztah? K pouhým hlasům?“

„Donutili mě. Volali dost často. Aby se Zendulky optali na syny. Na dárky, které jim poslali. I to, říkat jí Zendulko, jsem pochytil od nich. Jmenovala se Zdena. Kluci o ní mluvili jako o Zenduli. Byla to dojemná pětka.“

„Nikdy za ní nepřišli?“

„To by nedovolila. Byla vkusná, nepředváděla své soukromí. Za každý telefonát se mi omluvila. Snad za ty muže ani nebyla vdaná. Taky si nejsem jist, že o sobě věděli.“

„Podnikavá Zendulka.“

„Pěkně voněla.“

„Jako babička?“

„Ne. Kupovala si drahou kolínskou.“

„A přezouvala se do domácích střevíců. To jsi snášel? Ve svém skvělém sekretariátu?“

„Taky maličko vrtěla zadečkem.“

„A nic?“

„Dcero! Byly tam ty dva hlasy! A vytáhli klučíci. Ty občas s sebou přivedla.“

„A tys měl dost vlastních.“

„Ano.“

„Tak proč se tak rozzářila? Určitě ne proto, že bys byl hodný šéf. Občas jsi i zařval. To mi neříkala ona. Naběhla ti žíla na krku, a všichni se třásli strachy. Ani jsi nebyl moc galantní, dával sis nosit tašku do auta. A nebyl jsi pozorný. Ukáplo jí mezi řečí, jak redakce sbírala peníze na dárek k jejím narozeninám, a ty ses toho rána podivil, proč že se jí na stole objevila kytice. Povídej! Proč se žena rozzáří, i když je muž moula?“

„Občas jsem se na ni hezky podíval.“

„Takhle?“

„Takhle.“

„Ona tě milovala.“

„Milovala i jiné. A každého pro něco jiného. Zendulka měla široké srdce.“

„Nemyslím, že měla rozdávačný klín. Vypadala spořádaně.“

„To jsem neřekl.“

„*Milunko!*, oslovovala mě milunko, *bát se nemusíte, nebylo mezi námi nic neslušného.*“

„Tak proč ji počítáš?“

„Ona se tak zařadila. Nemohla jsem se nedovtipit, že ti byla blízká. Nebo že se tak cítila.“

„Nemám odpovědnost za to, jak se se mnou ženy cítí.“

„A věděla o jiných! Usmívala se dost zasvěceně.“

„Nesmíš věřit všem drbům.“

„Bylo spíš vzácné, jak se chovala. Ne pomlouvačně nebo žárlivě, spíš mateřsky. Získala jsem dojem, že ti tvé úlety přála! Ale ty žes nebyl dost obezřetný. Pan neopatrný.“

„V čem neopatrný?“

„Některé byly vdané. Neměl jsi potíže s jejich manželkami?“

„Proč tě to zajímá? Měl tvůj milenec potíže s tvým manželem? A ty sis nevěděla rady?“

„Ne. Řekla bych, že v našem případě to bylo obráceně, můj bývalý manžel měl potíže s mým milencem. A já si věděla rady, rozvedla jsem se. Mluvíme o tobě. Řekni! Dal ti některý na frak?“

„Myslím, že jsem nikdy nenarazil na tenhle druh potíží. Aspoň si nevzpomínám.“

„Nikoho nenapadlo ti nabít? Vyhrožovat ti? Varovat? Bránit svoje?“

„Špatně položené otázky. Nemínil jsem jim jejich ženy odvést.“

„Tví sokové si museli vyřídit se svými manželkami, že jsou jim nevěrné?“

„Vlastně ano.“

„Ale to bylo od tebe chytré! V tom jsi taky po babičce?“

„Nezacházíš daleko? Byly to nezávazné románky. Tedy pokud teď mluvíme o nezávazných románcích. Nezkoumal jsem je v žádných dalších souvislostech. Románek začal, románek skončil.“

„A neprovázely je slzy?“

„Slzy? Dítě! Copak bych si začal s kuchařkou? Nebo se servírkou?“

„Tati! Ty přece nejsi cynik.“

„Asi ne. Vytýká se mi leccos, cynismus mezi tím není.“

„Tak mi to vysvětli.“

„Patrně jsem si vybíral ženy, které mě nemohly přivést do konfliktu s jejich manžely, protože si všechny své konflikty dokázaly řešit samy.“

„I rozchodem s tebou?“

„Anebo svatbou. Má poslední žena se kvůli mně rozvedla.“

„Takže mluvím s miláčkem žen? Můj otec není neodpovědný parchant?“

„Co je na obdivu k soběstačnosti mých žen tak parchantského?“

„Mužovo závisláctví.“

„Nejsi teď ty ten, kdo mluví obecně? A tudíž nepokrytě útočně?“

„Promiň.“

„Uvažuj trochu. Jak bych mohl být závislák, když mě ty silné ženy milovaly? Je to mocné životní pravidlo: silná žena musí muže obdivovat, aby ho mohla milovat.“

„Taky jí dělá dobře malinko ho litovat. Tvá poslední žena často a ochotně a dost nahlas pitvala tvůj prý sirotčí komplex. Tedy jistou vázanost na ty, se kterými žiješ. Vázanost ať přespřílišnou hrdostí, anebo nechutí se vzpouzet.“

„Má poslední žena mi nikdy neodpustí, že jsem si nechoval společenský status, pro který si mě vzala.“

„A má matka do omrzení vypráví, že když ti postavila kufr za dveře, vytkl jsi jí, že je od ní nesolidární vyhnat tě bez ohledu na to, že jsi právě bez práce.“

„Tak to bylo, to je pravda. Vyhnaly mě jak přebytečného psa. V jistých feministických kruzích to tenkrát byla móda, vystrčit muže za dveře, jako by to byl kufr. V mém případě to nebyl kufr, byl to kufřík. Měl jsem v něm nějaké knihy, jednu košili a jedny boty. Taky holení, myslím. A klíče od bytu jsem nechal viset na klice dveří.“

„Moment, moment! A výtky, že tě vyhání do sociální nejistoty, nebyla projevem závisláctví?“

„Milá dcero! Je užitečné posuzovat skutky v souvislostech. Každý se udá v nějakých vztazích. Tvá matka měla matku, která kdykoli přiskočila, aby se o ni postarala. Tvá matka si mohla dovolit své vzpoury, protože její matka zůstala za všech okolností starostlivou kvočnou. Nikdy by ji neopustila. Nejraději by ji usoužila svou péčí. A tvá matka vzdor všem svým vzpourám s její pomocí předem a napořád počítala.“

„Kdežto ty, sirotek, jsi neměl nikoho.“

„Ne! To je povrchní uvažování. Vůbec nešlo o vnější okolnost, kdo komu pomůže. Ostatně, jak víš, obešel jsem se bez jejich pomoci. Ale to chci namítnout, a hodně důrazně, že požadovat solidaritu od svých nejbližších ještě nemusí být parchantství.“

„To nemusí. A zvlášť tenkrát. A zvlášť, když jste byli levicově uvědomělí. Psal jsi o stávkách, jestli se nepletu. A moje mladinká maminka učila číst a psát a kreslit děti nezaměstnaných. Abych taky zvážila širší souvislosti.“

„A nadto bych dodal, mé milé dítě, že já nebyl dobyvatel. Většinou si ony vybraly mě. Usilovaly o mě. Strojily různé léčky. Tvá matka určitě. Byl jsem sice klukovsky sebevědomý, ale sám bych si nezačal.“

„Tak přece miláček žen! Rozhlédl ses, a vida!, zas tě oplétaly něčí sítě.“

„Ano. A v tvém tónu dodám, že strůjkyně sítí na sebe vzaly za vytvořený svazek odpovědnost. Za sebe i za mě v něm.“

„Tati! Já přece vím, jak to bylo! Vyhodila tě, protože jsi měl milenku.“

„Nebyla to milenka. Ujalo se mě hodné děvče, když tvá matka celé dny courala po kamarádech a nechávala mě samotného s miminem.“

„Zvláštní. Sotva začneme být konkrétní, vynoří se něco ošklivého. Nebudeme se trumfovat v ošklivostech, že ne?“

„Ne. Chtěl jsem říct, že naše dlouhodobé vztahy byly hlubší, než jak si to připouštěl rozzlobený nápad tvé matky, vyhodit mě ze společného života. A mohu to velice snadno dokázat. Nikdy jsme se s tvou matkou úplně neodcizili, a nebylo to jen kvůli tobě, našemu společnému dítěti. I po letech, pokud tvá maminka právě neběsnila, jsme mohli začít hovor, jako bychom ho přerušili včera.“

„To je pravda. Občas má roztomilá maminka pronesla, že jsi sice mizera, ale vzdor tomu tě má ráda.“

„Mám totiž sklon, milá dcero, spoléhat na onu stálou citovou vazbu, kterou láska utvoří pod povrchem vnějších okolností. Okolnosti se mohou změnit, a tak snadno! A původní drama vyústí v něco čistě humorného. Například v můj kufřík za dveřmi. Ale sotva scénu opanuje vážná událost, starý cit se prosadí.“

„A zase jsme na začátku. Nechci rozebírat tvůj vztah s mou matkou. Nechci sahat do ran příliš horkých.“

„Ale nezabráníš tomu, aby se k nim hovor nestočil.“

„Ptala jsem se, čím jsi své ženy okouzlit. Připouštím, že žádná nebyla mateřský typ. Souhlasím, že tvé závislosti by si asi necenily. Tak čím jsi je rozzářil?“

„Co si vybavuji, byly hrdé na to, že pro tu chvíli jsem jejich.“

„Jejich?“

„Dovedu být oddaný. Když chci.“

„Hm. Moje matka to nazývala jinak. Že jsi slaboch. Počkej, neurážej se. Neříkala to jako výtku, jen jako zjištění. Jako cosi, co jí vyhovovalo. Má matka nesnášela tarzany. Svalnatce. Boxery. Všichni její muži byli jemní. Třeba i praštění, ale jemní.“

„A při všech se právě proto trápila, a všichni ji právě proto opustili.“

„Tak jako ty?“

„Nemůžeš muže urážet výtkami, a při tom na něj klást náročné požadavky.“

„Jaký měla požadavek na tebe?“

„Tenkrát dost jednoduchý. Když ona má práci a vydělává, já se budu starat o tebe.“

„Staral ses?“

„Nerad. Vadilo mi, že to byla povinnost na celé dny. Na několik měsíců jsem se stal chůvičkou.“

„Byla jsem otravné nemluvně?“

„Byla jsi spokojená, broukavá a veselá holčička. Když jsme se s tvou matkou hodně pohádali, chodil jsem si k tobě odpočinout.“

„Měl jsi mě rád?“

„Víc než kdo jiný.“

„A stejně jsi mě opustil.“

„To už rozhodování o tobě strhla na sebe tvá babička.“

„Po mojí matce další silná žena.“

„Silná? Tvá matka byla všechno, jen ne silná. Roztomilá. Vtipná. Nadaná. Inteligentní. Tvrdohlavá. Bouřlivá. Nespokojená. Vzдорovitá. A hlavně absolutistka. Buď všechno, nebo nic. Katastrofická povaha.“

„Kdežto ty jsi ležerní. Neuchopitelný. Nepřipoutatelný. Malinko nedbalý. Maličko neodpovědný. A jemný. Milý. Vtipný. Zábavný. Objekt pro samostatné povahy, pro ženy, které si váží samy sebe.“

„Nevěděl jsem, že máš doktorát z psychologie.“

„Mám doktorát z historie. V ní se člověk taky hodně dozví.“

„Dobře. Lehkovážný přísavník, kterého milují silné ženy. To by se ti na tvém otci líbilo?“

„Můj vztah k mému otci vynech. Jsem opuštěná dcera a mohla bych se cítit zhrzeně. Čili nepřátelsky. Já tě ale miluju. A chci být nezaujatá.“

„Možná mě miluješ ze stejných důvodů jako mé ženy.“

„Tati!“

„No, nedomyšlím to do všech důsledků. Tak. Jen typově.“

„To bych pak ale já byla přitažlivá i pro tebe.“

„A nejsi?“

„Mohu leccos, ale ne koketovat se svým otcem.“

„Proč ne? Jsi prudérní? Tvá matka byla prudérní. Ale nebyla tak silná osobnost, aby to přenesla i na tebe.“

„Nejsem prudérní. A nekoketuji já, koketuješ ty.“

„S potěšením.“

„Rád ses se mnou ukazoval. Rád jsi mě předváděl.“

„Byl jsem na tebe pyšný.“

„Něco si vybavuju. Šli jsme po ulici. Odněkud někam. Při jednom našem neplánovaném setkání. Pamatuješ? Když se mi zastesklo, zašla jsem za tebou.“

„Miloval jsem tvoje přepady.“

„Bylo pošmourno. Ty sis vykračoval. Máš lehkou chůzi, víš to? A jak jsi tak něco povídal tím svým milostným hlasem, najednou jsi zvedl tričko, na té veřejné ulici!, a předvedl jsi celé břicho. Přijel jsi

z Jugoslávie, od moře, a musel ses pochlubit, na té pošmourné pražské ulici!, jak úžasně jsi opálený.“

„To jsem udělal? Přímo na ulici? Mezi chodci?“

„Neposmívej se.“

„Není v tom gestu spíš kus nevinnosti? Otec chlubitě ukazuje své krásné dceři opálený hrudník. No, a co!“

„Ovšem. Ty se svého těla neostýcháš. Rád se svým tělem zacházíš. Rád se svým tělem miluješ. A máš k tomu vlohy.“

„Dcero!“

„Jsem dospělá. A hledám důvod, proč se při vyslovení tvého jména ženy rozzáří.“

„A já jsem plachý.“

„Tak řekni! Máš talent na milování? Proto o tebe stály? Proto si tě vybraly?“

„Ozkoušíš svoje dědictví?“

„Dejme tomu.“

„Tak dobře. Moje maminka se ráda milovala. Aspoň tetky, ty vysušené tresky, to tvrdily. I tatínek vypadal jako hodně šťastný muž.“

„Ano. Babička cinkala náramky. Měla stříbrné přezky na střevících. A nebála se koní. To o leccems vypovídá.“

„Víš, čemu se říkalo dělat bobečka?“

„Být lepší sekretářkou na ministerstvu. Nebo na jiném vysokém úřadě. Šéfovou důvěrníci. V něčím sekretariátu mohla být bobečkem pěkná žena, nebrání se speciálním povinností.“

„Jak to tak dobře znáš?“

„Má matka mi řekla, že moje druhá babička dělala důležitého boběčka na nějakém úřadě.“

„Aha.“

„A tvůj tatínek to věděl?“

„Tatínek byl spořádaný vysoký magistrátní úředník. Dokud žil, vařila maminka doma skvělou svíčkovou, chodila ke švadleně a ve volných chvílích mě učila německy. O tom, že poroučí kočím a stará se o koně, se doma nemluvalo. Maminka věděla, co se patří, nehodilo se připomínat nenoblesní živnost. Zaměstnat se dala až po tatínkově smrti.“

„I když měla to povoznictví?“

„Pronajala ho.“

„Pražská měštka šla za boběčka?“

„Nebyla to tak velká ostuda. Vařila hostům kávu. Při slavnostech byla hosteskou. Otevírala šéfovi poštu. Rozhodně nebrala telefony, na to měla pomocníci. Znala různá tajemství a celý úřad ji uctivě zdravil. Poskytovala přímluvy. Nosila krásné šaty. Podobala se víc sobě než dámě z obrazu. Žila zajímavě. A muže, u kterého pracovala, mohla i milovat.“

„S tím se ti svěřila?“

„To jsem vytušil. Dávala se z úřadu vozit parádní bryčkou. Při návratu nejdřív běžela za mnou. *Jak se měl, milánku? Co katecheta? Doufám, že nepřinesl žádnou trojku.*“

„Věděl jsi, kdo je její šéf?“

„Co je to za otázku? Maminka byla bytost posvátná.“

„Měl jsi ji rád?“

„Nekonečně. Byla veselá. Občas mi nějakou lízla. *Teď ale hodně ošklivě zlobil, milánku!* Chodili jsme do Stromovky. Bývala tam slavná hospoda, maminka si sedla k nejokázalejšímu stolu, rozprostřela širokou sukni na židli jako královna a poručila mi horrou čokoládu. Sama si dala štamprličku beche-rovky.“

„Kolik ti bylo?“

„Jedenáct. Dvanáct.“

„Kluk samá ruka samá noha.“

„Ty jediná z mých dětí se jí podobáš.“

„Taky bych si na místě viditelném ze všech stran rozprostřela širokou sukni a dala si tonik s džinem?“

„Dovedu si tě tak představit.“

„Abychom se nerozplakali, plachý sirotečku.“

„Někdy bychom si mohli povídat na opačné téma. Jak tebe vidím já.“

„Ne, ne. Je řada na tobě. A já ti povím, co všechno vím o tvém milování.“

„Ano?“

„Zaručeně si pamatuješ scénu, kdy jsem tě opus-
tila.“

„Do nejmenších podrobností.“

„Rozčilená, že máš zas další ženskou.“

„Nesnáším hanebnosti a obyčejně na ně rychle
zapomenu. S touhle se mi to nepodařilo.“

„Běsnila jsem. Byla jsem uražená. Dokonce jsem
plakala.“

„Ne! Brečela jsi. Ty nepláčeš, ty brečíš. Tobě
nekanou slzy, z tebe se slzy hrnou. Tryskají. Víš, jak
hrozně vypadáš, když brečíš?“

„Jo. Oči oteklý, nos rudý. Dokonce hlasité vzlyky.
Má matka můj způsob pláče nesla jako selhání své
výchovy. Že mi teče i z nosu. Že se nemohu pořádně
nadechnout a srozumitelně vyslovovat. Že nikdy
nemám u sebe kapesník. Kdežto dáma, kázala mi,
pouze slzí. Sem tam slzička, aby se nerozmylo černé
líčení kolem očí. Anebo, což je působivější, mlčky
mlátí nádobí. Hrnky, talíře, vázy. Jako to dělá ona.“

„Žes brečela, zůstalo jen mezi námi. Kdybys ale
vzteky roztloukla tu krásnou lampu, co stála na kla-
víru, těžko bychom to vysvětlovali.“

„Tys o tom výstupu s nikým nemluvil?“

„Byl dost nevkusný na to, aby se o něm ještě
hovořilo.“

„Tatíček džentlmen.“

„Taky jsem se jen obtížně orientoval. Kromě

toho, že jsem byl ohromen, o čem to vykřikuješ, současně jsem tvůj výstup vnímal jako maličko rozporuplný. Sice jsi brečela, že by se kámen ustrnul, ale brečela jsi v roli soudce.“

„Tak jsi mi to řekl. *No ty jsi mi soudce!*“

„Vidíš, to se nepamatuju.“

„Uražený otcovský majestát. Anebo sirotek v citovém ohrožení.“

„Ty víš, že nejsem patriarchální typ.“

„A já se necítila být soudcem. Tak hloupá jsem nebyla. Byla jsem... no řekněme, že rezolutní.“

„Až tak rezolutní, že ses rozhodla všechno mezi námi zničit.“

„Až tak.“

„Sneseš pohled z druhé strany?“

„Jistě.“

„Chtěl jsem ti poskytnout domov. Který pro tebe tvá matka nikdy nevytvořila. Když ses jí nehodila do života, přestěhovala tě k babičce. Nebo tě odložila do internátu. Trápilo mě, že vedeš rozháraný život. Chtěl jsem ho zklidnit. Chtěl jsem, aby ses nepotulovala s pochybnými lidmi. Chtěl jsem, abychom se sblížili. Získal jsem pro to svou manželku. Moc ti nefandila, ale nakonec se s tím smířila. Vyklidila ti nejlepší pokoj v bytě. Chtěl jsem, aby ses sblížila s mými ostatními dětmi. Jsou taky tvoje rodina.“

„Dneska už bych nebyla tak horlivě ctnostná.“

„Mohla jsi cokoli. Studovat. Pracovat. Cestovat. Měla jsi v mojí rodině dokonce privilegia, byl bych ti

poskytl, nač mé druhé děti ani nepomyslely. Bral jsem tě jako dospělou.“

„Teď si poslechni ty mě. Objevovala jsem si tě. Skvělého tatínka! Kterého mi po celé dětství upíraly. Ty dvě, moje matka a babička. Oslnilo mě, že s tebou můžu žít v jedné domácnosti. Že se s tebou střídám v koupelně. Že s tebou mohu obědvat. Pozorovat tě. Že mě bereš na večere do různých přítulných podniků za Prahou. A do vybraných pražských restaurací. Že mě představuješ zajímavým lidem. Že mi objevuješ svět, ten, který stojí za to, poznat jej. Byl jsi má mimořádnost. Brána k dospělosti.“

„To jsou neuvěřitelné poklony. Po tom, jak špatně to s námi dopadlo.“

„Současně jsi byl můj velký hodný táta. Hrabala jsem se ti v knihovně, i v částech, kde bych neměla. Nemusela jsem se bát na cokoli se tě zeptat. Nepletl ses mi do toho, co jsem psala. A nenutil jsi mě číst, cos psal ty. A když jsem něco provedla, jen ses usmál. Hledal jsi pro mé kousky vysvětlení. Bránil jsi mě, když moje matka proti mně spustila své furioso. S ní jsem nepoznala tak velkou rovnoprávnost. Přestože tvrdila, že mě vychovává svobodou. Ona mě vychovávala, tys mě respektoval. Připadala jsem si jako v ráji. A z minuty na minutu jsem se cítila být odstavená.“

„Mou milenkou? Tak málo jsi mi rozuměla?“

„Nakonec tě udolala! Stala se tvou ženou.“

„No právě! Útočila jsi na hlubší vztah, než sis myslela. Tím spíš to byla hnusná scéna.“

„Jo. To byla. V hale. Mezi rodinným jídelním sto-

lem a klavírem. Čekala jsem na tebe. Nikdo nebyl doma. Jen hospodyně Františka v kuchyni. Vstala jsem od stupnic, když jsi vešel. Naštvaná i na to, že až řeknu, co se chystám říct, budu muset od vás odejít. A že nebudu mít kde cvičit, protože u svého pianina mi matka nedovolí ji rušit. A že si má maminka radostně zamne ručičky, jako pokaždé, když o tobě mohla říct něco pohoršlivého.“

„Odcházet jsi nemusela.“

„Po tom, co jsem ti řekla?“

„Že jsem mizera a nespolehlivý otec? Že běhám za každým podolkem? Že jsem nemrava, už zase rozbíjející rodinu? Že dělám svým dětem ostudu? Že svoje děti nemám rád? Že jsem sobec a chlap se špatnou pověstí?“

„Máš sloní paměť.“

„Něco bych měl vysvětlit. Že jsi odešla bylo neporovnatelné s tím, co jsi řekla. Vykřikovala jsi pitomé průpovídky. Věděl jsem, i odkud pocházejí. Byly urážlivé, ale nebolely. Právě pro jejich původ.“

„Chtěla jsem, aby ses trápil.“

„To ani nevíš! Několik dní jsem tě pak ještě hledal. Plížil jsem se v noci do tvého pokoje. Nevěřil jsem, že bys mě mohla po jedné hloupé scéně opustit. Když jsme se konečně setkali. Když jsme konečně mohli žít vedle sebe. Když jsem měl konečně možnost starat se o tebe. Když jsem pro to získal i svou rodinu. Oblomil tvou matku. Byl jsem zoufalý. Nerozuměl jsem tomu. Měl jsem tě za vyzrálější. Nečekal jsem, že bys mohla tak vážně brát pouhá

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.